

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060301

DOM
2022-06-20
Stockholm

Mål nr
M 13654-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-10-28 i mål nr M 4482-21, se bilaga A

PARTER

Klagande
S.D.

Motpart
Länsstyrelsen i Dalarnas län

SAKEN

Föreläggande att ta bort husbåt från strandskyddsområdet i Båstjärnen och lanskapsbildskyddsområdet vid sjöarna Gärdsjön, Storaxen och Ensen i Rättviks kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
2. Mark- och miljööverdomstolen avslår yrkandet om syn.
3. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på det sättet att åtgärden i Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut den 2 juni 2021, ärendebeteckning 515-7575-2020, ska vara utförd senast fyra månader från den dag då beslutet vinner laga kraft.

Dok.Id 1825522

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

S.D. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva länsstyrelsens föreläggande eller i vart fall den del som avser landskapsbildskyddsområdet, och att tidsfristen för när åtgärden ska vara utförd under alla förhållanden ska bestämmas till sex månader. Han har också yrkat att han ska beviljas dispens från strandskyddet och att syn ska hållas i målet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

S.D. har sammanfattningsvis anfört följande. Situationen är inte jämförbar med omständigheterna i rättsfallet MÖD 2020:4. En husbåt kan inte jämföras med en bastuflotte, och hans husbåt kan framföras för egen maskin som vilken båt som helst. Husbåten är i rörelse uppemot 100 tillfällen per år och förankras däremellan på olika platser utan att förtöjas vid brygga eller liknande. Den kan därmed varken klassas som en byggnad eller anses vara stadigvarande förankrad. Enligt definitionen av byggnad i 1 kap. 4 § plan- och bygglagen (2010:900) krävs dessutom att husbåten är placerad på en viss plats i vatten, vilket inte är fallet här. Det finns ytor i mitten av Båstjärnen och sjön Ensen där strandskydd inte gäller. Föreläggandet, som omfattar hela det landskapsbildskyddade området, är under alla omständigheter för ingripande.

Mark- och miljödomstolen har tolkat miljöbalken och dess förarbeten på ett felaktigt sätt, och avgörandet följer inte tidigare praxis som avsett liknande husbåtar. Strandskyddsreglerna gäller husbåtar som används som stadigvarande bostäder på samma plats, inte rörliga fritidsbåtar av den typ det nu är fråga om.

Till stöd för sin talan har S.D. bland annat gett in ett flertal fotografier.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att det finns skäl att ge prövningstillstånd och ta upp målet till omedelbart avgörande. Med hänsyn till utredningen i målet finns det inget behov av att hålla syn (jfr 3 kap. 5 § lagen, 2010:921, om mark- och miljödomstolar).

Prövningen i Mark- och miljööverdomstolen kan inte avse något annat än det som omfattas av den överklagade domen, dvs. om det funnits förutsättningar för länsstyrelsen att besluta om föreläggandet. S.D.s yrkande om strandskyddsdispens kan därför inte prövas i detta mål.

Länsstyrelsen beslutade den 2 juni 2021 att S.D. skulle ta bort den husbåt som han sjösatt i Båstjärnen och att han skulle ge in utredning som visade att han utfört detta. I beslutet anges att åtgärden ska vara utförd senast två månader efter beslutsdatum. Länsstyrelsen förordnade att beslutet skulle gälla även om det överklagades. Grunden för beslutet var sammanfattningsvis att husbåtens användning inte var förenlig med strandskyddsbestämmelserna eller länsstyrelsens beslut om landskapsbildskydd och att S.D. inte hade getts tillstånd att varaktigt placera husbåten i tjärnen. Mark- och miljödomstolen avslag S.D.s överklagande men upphävde verkställighetsförordnandet.

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att husbåten inte är förenlig med områdesskyddet och att det inte finns skäl att upphäva föreläggandet. Vidare instämmer domstolen i bedömningen att det inte finns skäl för ett verkställighetsförordnande.

Länsstyrelsen beslutade emellertid att åtgärden att ta bort husbåten ska vara utförd senast två månader efter beslutsdatum, vilket i förhållande till länsstyrelsens beslut inföll den 2 augusti 2021. Ett beslut utformat på det sättet riskerar att leda till osäkerhet kring när tidpunkten infaller om beslutet efter överklagande prövas av högre instans. Med anledning av detta bör länsstyrelsens beslut ändras så att tiden för när åtgärden ska vara utförd börjar löpa först när föreläggandet fått laga kraft.

Med hänsyn till att åtgärden kan komma att kräva en förhållandevis stor arbetsinsats och till kommande semesterperiod får fyra månader anses vara en skälig tidsfrist för att ta bort husbåten. Länsstyrelsens beslut bör också ändras i enlighet med detta.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Lars Olsson, Ulf Wickström (deltar inte i beslutet om prövningstillstånd) och Henrik Jonsson, referent.

Föredragande har varit Frida Jakobsson.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-10-28
meddelad i
Nacka

Mål nr M 4482-21

PARTER

Klagande
S.D.

Motpart
Länsstyrelsen i Dalarnas län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut 2 juni 2021 i ärende nr 515-7575-2020, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att ta bort husbåt från strandskyddsområde för tjärnen Båstjärnen och landskapsbildskyddat område vid sjöarna Gärdsjön, Storaxen och Ensen, Rättviks kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet utom såvitt avser länsstyrelsens förordnande om att dess beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas, vilket beslut upphävs.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Dalarnas län (länsstyrelsen) förelade genom beslut den 2 juni 2021 S.D. att ta bort en husbåt från strandskyddsområde i Båstjärnen och landskapsbildskyddsområdet vid sjöarna Gärdsjön, Storaxen och Ensen, i Rättviks kommun. Åtgärden skulle vara utförd senast två månader efter beslutsdatum. Länsstyrelsen förordnade vidare att beslutet skulle gälla omedelbart även om det överklagas.

S.D. har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen och yrkat att beslutet skulle inhiberas. Mark- och miljödomstolen har i beslut den 18 juni 2021 bifallit S.D.s yrkande om inhibition.

YRKANDEN M.M.

S.D. har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut. Till stöd för sin talan har han anfört i huvudsak följande.

En icke fast förankrad husbåt är per definition inte en byggnad, inte heller fordrar en sådan husbåt strandskyddsdispens, eftersom det inte heller är en anläggning i den mening lag och förarbeten anger. Miljöbalken är inte tillämplig på rörliga föremål så som fartyg, båtar och bilar. Husbåten används ofta och har haft olika placeringar från tid till annan. Den är således inte stadigvarande förankrad.

Ett borttagande av husbåten från Båstjärn skulle innebära en betydande kapitalförstöring. Husbåten betingar ett stort ekonomiskt värde, uppskattningsvis 750 000 kronor. Måttet är cirka 12x10 meter och storleken medger inte möjlighet att med lätthet frakta båten i sin helhet till sådana vatten som inte är förbjudna enligt länsstyrelsen. En flytt av husbåten skulle därför innebära betydande kostnader och de inkomster den skaffar till gården går förlorade. Möjligheterna till uthyrning är beroende av att husbåten finns vid hans boende där han kan ha tillsyn över den. Inkomsterna från uthyrningen av båten är betydande och uppgår uppskattningsvis till 300 000 kronor per år. Båten är uppbokad cirka 130 dagar per år av turister som gärna betalar för en annorlunda båtupplevelse.

Länsstyrelsen har i sin myndighetsutövning att förhålla sig till likabehandlingsprincipen men har inte gjort det trots påpekanden härom. Bl.a. har grannfastigheten erhållit dispens från strandskyddsbestämmelserna trots att av grannen utförda åtgärder har inneburit stora inskränkningar i allemansrätten och det rörliga friluftslivet.

Till stöd för sin talan har S.D. har gett in fotografier samt satellitfoton från Internet för att visa att husbåten inte är fast förankrad.

DOMSKÄL

Av handlingarna i målet framgår att husbåten har utformningen av ett fritidshus som är placerat på en flotte. En husbåt som är konstruerad med väggar och tak och uppförd på en flotte har i praxis bedömts som en byggnad som är så stadigvarande förtöjd att den kräver dispens från strandskyddsbestämmelserna (se MÖD 2020:4).

Båttjärnen, där husbåten befinner sig, omfattas i sin helhet av strandskydd samt ingår i landskapsbildskyddsområdet vid sjöarna Gärdsjön, Storaxen och Ensen, i Rättviks kommun. Husbåtens och flottens sammanlagda area uppgår till cirka 120 kvadratmeter. I likhet med länsstyrelsen bedömer mark- och miljödomstolen att husbåten är att anse som varaktigt placerad i tjärnen.

Förhållandena i detta mål skiljer sig inte på något avgörande sätt från förhållandena i det ovan redovisade fallet. Det får därför anses stå klart att det rör sig om en byggnad i miljöbalkens mening och att denna omfattas av dispensplikt. Vad S.D. anfört om att husbåten är flyttbar och haft olika placeringar innebär enligt domstolens bedömning inte att den inte ska anses som stadigvarande förtöjd. Mark- och miljödomstolen delar således den bedömning som länsstyrelsen gjort i frågan om det krävs strandskyddsdispens för husbåten. Såvitt framgår har sådan dispens inte meddelats.

Mot denna bakgrund finner domstolen att länsstyrelsen i egenskap av behörig tillsynsmyndighet har haft fog för att förelägga S.D. att ta bort husbåten. Föreläggandet inte är mer ingripande än nödvändigt eller på annat sätt oproportionerligt. Skäl att upphäva föreläggandet har således inte framkommit. Överklagandet ska därmed avslås i denna del.

När det gäller länsstyrelsens beslut att förordna att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas gör mark- och miljödomstolen följande bedömning. Såsom domstolen tidigare konstaterat i inhibitionsbeslut den 18 juni 2021 har länsstyrelsen varken i själva beslutet eller i sitt yttrande över inhibitionsyrkandet redovisat någon omständighet som motiverar ett verkställighetsförordnande. Inte heller i övrigt har framkommit att risken för skador eller olägenheter skulle vara så överhängande att det har funnits skäl att besluta om sådant förordnande. Mark- och miljödomstolen anser således fortsatt att det inte framkommit något sådant skäl för att avvika från huvudregeln om att ett föreläggande gäller först när det har vunnit laga kraft. Verkställighetsförordnandet ska därmed upphävas.

Sammantaget ska således överklagandet avslås utom såvitt avser länsstyrelsens förordnande att dess beslut ska gälla även om det överklagas, vilket beslut ska upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 18 november 2021.

Karin Frick

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Karin Frick, ordförande, och tekniska rådet Tony Persson. Föredragande har varit tingsnotarien Jelena Todorovic.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.